

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **V. V.**, zastoupen Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem Nám. Hrdinů 3, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. září 2011, č. j. MV-22814-10/SO-2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2014, č. j. 9 A 290/2011 – 51,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.
Vymezení případu

[1] Včas podanou kasační stížností žalobce napadl v záhlaví označený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2011, č. j. MV-22814-10/SO/-2011. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl jeho odvolání proti rozhodnutí Policie České republiky, Oblastní ředitelství služby cizinecké policie Praha, Inspektorátu cizinecké policie Praha, č. j. CPPH-065664/CI-2010-60 ze dne 15. 12. 2010 o zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu podle ustanovení § 87e odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

[2] Žalobce přicestoval na území České republiky dne 12. 3. 2006 na základě turistického víza s platností do 19. 6. 2006. Dne 1. 11. 2006 požádal v České republice o udělení mezinárodní ochrany formou azylu. Před pravomocným skončením azylového řízení dne 30. 6. 2009 žalobce uzavřel sňatek s V. G., a to dne 12. 02. 2009. Následně, dne 12. 08. 2009 žalobce požádal o vydání povolení k trvalému pobytu. Rozhodnutím správního orgánu nebyl žalobci trvalý pobyt udělen (právní moc rozhodnutí dne 5. 10. 2009).

[3] Dne 29. 7. 2010 podal žalobce ke správnímu orgánu I. stupně žádost o povolení k přechodnému pobytu za účelem sloučení s rodinou – manželkou V. G. Správní orgán I. stupně dne 15. 12. 2010 žádost zamítl z důvodu uvedeného v § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, neboť podle něj prvotním a jediným důvodem uzavření sňatku byla snaha získat povolení k přechodnému pobytu na území České republiky. Vyšel ze shromážděných podkladů pro rozhodnutí, ze kterých vyplynulo, že manželka žalobce nebyla ochotna spolupracovat se správními orgány, odmítla vypovídat a nepřebírala poštu na své údajné adrese pobytu, a ani společné soužití manželů nebylo v řízení prokázáno.

[4] Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaný dne 4. 9. 2011 zamítl a napadené rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Ztotožnil se se závěry o skutkovém stavu zjištěném správním orgánem I. stupně, jednání žalobce související s uzavřením sňatku se státní občankou České republiky hodnotil rovněž jako účelové, zaměřené na získání povolení k pobytu. Tento závěr učinil ze skutkových zjištění, že žalobce přicestoval na území České republiky spolu s M. V. a jejich dvěma syny. V řízení o žádosti o udělení azylu uváděl rodinný stav ženatý a M. V. rodinný stav vdaná. V období od 27. 8. 2007 do 18. 2. 2010 byli oba dva hlášeni na adrese v P. 10, K. 2255. Dne 12. 2. 2009 (tj. ve stejný den, kdy uzavíral sňatek žalobce), uzavřela i M. V. sňatek s občanem České republiky. Žalobce nezná důležité osobní informace týkající se jeho nynější manželky V. G., manželé spolu dlouhodobě společně nežili a jejich společné soužití se nepodařilo prokázat ani vyvrátit. Žalobce tak podle žalovaného navázal vazby k občanům České republiky s cílem obcházet zákon a získat povolení k přechodnému pobytu, proto žalovaný nepovažoval zásah rozhodnutím o neudělení povolení k přechodnému pobytu za nepřiměřený. Případné návštěvy synů z předchozího manželství může žalobce uskutečnit i v rámci jiného pobytového titulu, případně se jejich setkání může uskutečnit na území státu, jehož jsou občany.

[5] Městský soud v Praze napadeným rozsudkem žalobu žalobce zamítl. Podle městského soudu je to žalobce, kdo má v řízení o žádosti o povolení přechodného pobytu povinnost tvrzení i povinnost důkazní k existenci a fungování manželství, a žalobce ji nesplnil. Žalobce nemůže tvrdit, že skutkový stav nebyl správními orgány zjištěn úplně a bez jakýchkoliv pochybností, neboť důkazní nouzi on a jeho manželka způsobili sami svým jednáním. Podle městského soudu byl skutkový stav náležitě a dostatečným způsobem zjištěn a přezkoumatelným způsobem byl odůvodněn závěr správních orgánů o účelovém uzavření manželství žalobce s V. G. s cílem získat povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Žalovaný ani správní orgán I. stupně se tak porušení ust. § 2, 3, 4, 51 odst. 3 správního řádu nedopustili.

pokračování

[6] Dále městský soud v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí ani v rozhodnutí správního orgánu I. stupně neshledal rozpor výroku s jeho odůvodněním, obě rozhodnutí v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu obsahují náležité právní závěry, které vyplývají z rozhodných skutkových okolností a v nich uvedené důvody jsou ve vztahu k výroku jednoznačné.

[7] Městský soud s poukazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 59/2013 -33 neshledal pochybení v odkazu žalovaného na Směrnici 2004/38/ES o právu občanů unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, s tím, že správní orgány mají možnost přihlédnout k faktorům uvedeným ve Směrnici, záleží plně na jejich uvážení.

[8] Podle městského soudu nedošlo ani k nepřiměřenému zásahu do rodinného a soukromého života žalobce a jeho manželky, ani k neaplikování hledisek dle ust. § 174a zákona o pobytu cizinců. Oba správní orgány vyšly z konkrétních skutkových okolností, analyzovaly dopady svých rozhodnutí na rodinný život žalobce a právem dospěly k závěru, že rodinný život žalobce nemůže být jejich postupem nepřiměřeně dotčen. Žalobce nemá ústavně zaručené právo na pobyt na území České republiky. Je plně v kompetenci suverénního státu stanovit, za jakých podmínek připustí pobyt cizince na svém území. V případě žalobce ochrana veřejného zájmu převažuje nad ochranou jeho zájmů soukromých a rodinných, neboť žalobce a V. G. rodinu nezaložili.

[9] Městský soud se neztotožnil ani s další žalobcem uplatněnou námitkou, vytýkající žalovanému projev libovůle v rámci správního uvážení. Žalovaný v projednávané věci při hodnocení splnění zákonných podmínek § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců nevybočil ze zákonem stanovených mezí. Správní orgány v rámci rozhodování nerozšířily své úvahy o účelovosti manželství účastníků nad rámec stanovený zákonem, ani nepožadovaly splnění podmínek, které zákon žadateli o udělení přechodného pobytu neukládá. K porušení zákazu libovůle tak nedošlo.

[10] Městský soud považoval za neopodstatněnou i námitku spočívající v nesprávném právním posouzení věci správními orgány s ohledem na zásadu „in dubio in libertate“, tj. že v případě pochybností ve skutkových zjištěních měl správní orgán postupovat ve prospěch žalobce. Soud plně přisvědčil postupu a hodnocení skutkového stavu správními orgány; v řízení o povolení přechodného pobytu povinnost tvrzení a důkazní má žalobce, měl tak povinnost své plně funkční manželství tvrdit i prokázat, přičemž důkazy byl žalobce i jeho manželka povinen správním orgánům předložit a aktivně za tímto účelem spolupracovat, což se v daném případě nestalo.

II.

Kasační stížnost

[11] Kasační stížnost podal žalobce (dále též „stěžovatel“) z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel předně namítal, že rozhodnutí správního soudu stejně jako správního orgánu je postaveno na nesprávných skutkových základech a zejména v případě správních orgánů odůvodnění napadených rozhodnutí nepodporuje výrokovou část. Stěžovateli nebyl povolen pobyt

z důvodu účelovosti uzavření manželství a správní soud toto rozhodnutí potvrdil, ale závěr o účelovosti manželství stěžovatele nelze podle jeho názoru činit čistě na základě faktu, že jeho manželka odmítla ve věci vypovídat. Dále stěžovatel namítal, že správní soud nedostatečně zhodnotil v řízení prokázané skutečnosti a tyto nezohlednil ve svém rozhodnutí, pominul ve správním řízení zjištěné provedené důkazy a vyjádření účastníka řízení, které jsou pro rozhodnutí klíčové, čímž bylo porušeno právo stěžovatele na řádný proces. Městský soud podle stěžovatele přešel novou úpravu manželství, jak je koncipována v občanském zákoníku, nezohlednil, co fakticky má být v současnosti účelem manželství a posouzení manželství je založeno spíše na domněnkách správních orgánů a soudu o tom, jaké by manželství mělo být, na místo toho, aby bylo vycházeno z platné právní úpravy. V řízení před správními orgány ani před soudem nebyl dále řešen zásah, který bude vydání rozhodnutí o správním vyhoštění mít ve vztahu k soukromému a rodinnému životu stěžovatele ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců.

[12] Žalovaný se ve věci nijak nevyjádřil.

III.

Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze v mezích řádně uplatněných kasační důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud se v první řadě zabýval stěžovatelem namítanou nepřezkoumatelností rozsudku Městského soudu v Praze, spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, neboť městský soud podle stěžovatele své závěry učinil bez odkazu na jakékoliv ve věci provedené důkazy, pominul prokázané rozhodné skutečnosti a nijak je ve svém rozhodnutí nezohlednil [kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm d) s. ř. s.]. Námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí je nutné se zabývat v první řadě, neboť pouze přezkoumatelné rozhodnutí je zpravidla způsobilé být předmětem hodnocení z hlediska tvrzených nezákonností či vad předcházejícího soudního řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2009, č. j. 2 Azs 47/2009 - 63).

[15] Rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů především tehdy, opírá-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Ads 58/2003 - 75 ze dne 4. 12. 2003), nebo pokud zcela opomene vypořádat některou z uplatněných žalobních námitek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007, č. j. 3 As 4/2007 - 58, rozsudek téhož soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 - 74). Obdobně je rozhodnutí soudu zatíženo nepřezkoumatelností v případě, že se soud ztotožní se závěry správního orgánu a označí je za správné, přičemž se ale nevypořádá s věcnými či právními námitkami v žalobě uplatněnými proti takovým závěrům (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 12. 2005, č. j. 4 As 13/2004 - 55), respektive pokud z jeho odůvodnění není zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, a to zejména tehdy,

pokračování

jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44).

[16] V nyní projednávané věci stěžovatel již v žalobě v souvislosti s uzavřením manželství jako obecně formulovanou výtku uvedl, že předložil veškeré požadované náležitosti, svou výpovědí a oddacím listem prokázal reálnou existenci manželského vztahu, a namítal, že ze spisového materiálu nevyplývá, že by soužití mezi účastníky řízení bylo pouze „fingované“ a nesvědčí o tom ani to, že manželé společně po nějakou dobu nežili ve společné domácnosti, na uváděné adrese nejsou přihlášení k trvalému pobytu nebo že provedenou kontrolou nebyl jejich společný život na uvedené adrese potvrzen ani vyvrácen; skutečnost, že manželé nežijí v jedné domácnosti, je přitom irelevantní pro posouzení jeho postavení jako rodinného příslušníka občana EU, jelikož tento jím nepochybně je podle § 15a odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Kromě těchto námitek však neuvedl žádné konkrétní okolnosti nasvědčující tomu, že jeho manželství je manželstvím funkčním, ani nenavrl žádný důkaz v tomto směru. Městský soud uvedený žalobní bod nepřehlédl, a podrobně rozvedl, z jakých důvodů považuje manželství stěžovatele za účelově uzavřené a proč námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu nepovažoval za důvodnou. Správně přitom poukázal zejména na to, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, ani nepřeložil žádné důkazy, ze kterých by vyplývalo, že uzavřené manželství je funkční, ač je to žalobce, kdo má v řízení o žádosti o povolení přechodného pobytu povinnost tvrzení a důkazní, nepřednesl žádná tvrzení ani neoznačil důkazy ani za situace, kdy z podkladů pro rozhodnutí shromážděných správním orgánem I. stupně vyplynuly skutečnosti, které naopak nasvědčují účelovosti uzavření manželství. Tím je nejen stěžovatelem zmiňovaný fakt, že manželé nevedli společnou domácnost, ale také doba uzavření manželství, to, že stěžovatel v žádosti o azyl uváděl, že je ženatý a tvrdil společné soužití se svou bývalou manželskou M. V. i v době, kdy uzavíral manželství se současnou manželkou V. G., nesrovnalosti ohledně doby rozvodu s bývalou manželkou; a dále neznalost rodinných příslušníků nynější manželky a vůbec povrchní znalosti o její osobě, což neodpovídá manželskému soužití.

[17] Jak již dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku z 31. 8. 2010, č. j. 2 Afs 28/2010 - 103, „*povšechná kasační námitka, že ve věci nebyl dostatečně objasněn skutkový stav, nenaplnňuje požadavek § 103 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního a ani požadavek, aby stěžovatel uvedl konkrétní a individuální důvody vztahující se k jeho věci*“. Stěžovatel - stejně jako v žalobě - ani v kasační stížnosti neuvedl, které konkrétní skutečnosti městský soud nezohlednil a naopak která skutečnost soudem zohledněná nemá oporu v dokazování; neuvedl ani žádné konkrétní okolnosti ohledně soužití s manželkou, které by nasvědčovaly funkčnímu vztahu, městský soud se se stěžovatelovou námitkou v napadeném rozhodnutí jasně a srozumitelně vypořádal a napadený rozsudek proto není nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[18] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítal, že se městský soud nevypořádal s tím, jaký zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele bude rozhodnutí žalovaného a městského soudu mít ve smyslu ustanovení § 174a zákona o pobytu cizinců, což je opět námitka nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu pro nevypořádání se s uplatněnou žalobní námitkou a kasační důvod podřaditelný pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Ani tento žalobní bod však městský soud nepřehlédl a srozumitelně vysvětlil, proč

námítku žalobce „*považuje za lichou*“ a proč podle něj žalovaný správně došel k závěru, že rodinný život žalobce nemůže být postupem správních orgánů nepřiměřeně dotčen. V posuzovaném případě došlo ke střetu práva na ochranu rodinného života žalobce a veřejného zájmu na ochraně společnosti. Za této situace městský soud provedl test proporcionality v souladu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/94 ze dne 12. 10. 1994, se závěrem, že zájem žalobce na ochraně rodinného života nemá přednost za situace, kdy jeho manželství s V. G. je pouze účelovým svazkem a žádný osobní a rodinný život spolu nevedou. Rozhodnutí správních orgánů tak do jejich rodinného či soukromého života nikterak zasáhnout nemůže. Městský soud dále poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 21/2008 - 101 z 18. 12. 2008, podle kterého zájem na tom, aby se v České republice nezdržovali cizinci, kteří obcházejí zákon svým úmyslným jednáním, má přednost před právem cizince na ochranu jeho rodinného života. Proto by bylo podle městského soudu nelogické a v rozporu se zásadou hospodárnosti a účelnosti, aby dle § 174a zákona o pobytu cizinců správní orgány rozebíraly jednotlivá kritéria pro posuzování přiměřenosti dopadů žalobou napadeného rozhodnutí. S tímto závěrem městského soudu se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud. Stěžovatel ani v žalobě ani v kasační stížnosti neuvedl konkrétní skutečnosti, ze kterých vyplývá, že rozhodnutí žalovaného a správního orgánu I. stupně nepřiměřeně zasáhne do jeho soukromého a rodinného života; i tuto svou námítku formuloval pouze obecně, přičemž poukaz na „*pronásledování manželem v zemi původu*“ je očividně uveden omylem; městský soud se se stěžovatelovou námítkou v napadeném rozhodnutí jasně a srozumitelně vypořádal a napadený rozsudek proto ani ve vztahu k této námítce nepřezkoumatelný.

[19] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námítkou, že skutkový závěr správních orgánů o účelovosti uzavření manželství stěžovatelem nemá oporu ve spise, neboť vyplývá pouze ze zjištění, že manželka stěžovatele odmítla vypovídat ve věci, přičemž městský soud se s tímto závěrem žalovaného nesprávně ztotožnil, což je důvod kasační stížnosti předvídaný v §103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[20] V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2005, č. j. 4 As 56/2003 - 76 se uvádí, že „*[p]okud je z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč v souladu se správním spisem soud shledal zjištění skutkového stavu žalovaným za úplné a spolehlivé, jakými úvahami se řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, a z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatelky v žalobě, potom není důvodná námitka, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]*“. Přesně takové parametry přezkoumávaný rozsudek městského soudu má. Jak již Nejvyšší správní soud zdůraznil v bodě [16], městský soud vysvětlil, proč považuje závěry žalovaného a správního orgánu I. stupně o účelovosti uzavření manželství stěžovatelem za opodstatněné, proč naopak shledal žalobcovy námitky za nedostatečné a neprokázané, vysvětlil, jakými úvahami se řídil při utváření závěrů o skutkovém stavu a proč tedy přisvědčil závěru žalovaného, že skutečnosti vyplývající ze shromážděných podkladů pro rozhodnutí odůvodňují závěr o účelovosti manželství stěžovatele. Není správná výtku stěžovatele, že jediným důvodem, proč městský soud považuje manželství stěžovatel za účelové, je odmítnutí výpovědi jeho manželkou; naopak městský soud svůj závěr dovozuje ze souhrnu skutečností, počínaje pasivitou manželky stěžovatele, která se projevila jak samotným odepřením výpovědi, tak nepřebíráním pošty na uváděných adresách, dále

pokračování

z rozporů ohledně ukončení předchozího manželství, toho, že manželé spolu od počátku nežili a nevedli společnou domácnost a nebylo zjištěno (ani vyvráceno), že by následně spolu žili a vedli společnou domácnost, a v neposlední řadě z toho, že vzájemné informace, které o sobě manželé mají, jsou povrchní. Námitka stěžovatele z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tak rovněž není důvodná.

[21] Poslední námitkou, kterou stěžovatel svou kasační stížností uplatnil, je námitka nezákonnosti rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

[22] Nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní předpis, nebo je sice užit správný právní předpis, ale je nesprávně vyložen. Stěžovatel výhradu formuloval jako nesprávnou aplikaci nové úpravy manželství v zákoně č. 89/2012 Sb., (dále jen „nový občanský zákoník“), kde účelem manželství mohou být různé okolnosti (pevný základ pro výchovu dětí, psychologické důvody, podpora sociální či ekonomické zájmy), ve vztahu k závěru o obcházení zákona uzavřením účelového manželství podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců.

[23] Lze přisvědčit stěžovateli, že na rozdíl od zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, který v § 1 odst. 2 za účel manželství považoval pouze založení rodiny a řádnou výchovu dětí, je v § 655 nového občanského zákoníku, druhá věta, účel manželství rozšířen, a to tak, že *hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc*. Dochází tak k částečnému posunu vnímání účelu manželství.

[24] Jak již však dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 As 58/2013 – 43 z 2. 10. 2013, „[v]ěřejné právo nahlíží na manželství autonomně podle svých norem a není vázáno vymezením či nevymezením jeho účelu normami práva soukromého. Vyhovuje-li manželství účelu vymezenému normami soukromého práva, neznamená to automaticky, že jej nelze označit za účelové ve smyslu § 87e odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky“.

[25] Podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, *policie žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu dále zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství*.

[26] Ustanovení § 87e odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb. vychází z článku 35 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, Úř. věst. L 158, 30. 4. 2004, s. 77 - 123, zvláštní vydání v českém jazyce: Kapitola 05, Svazek 05, s. 46 - 61. Podle tohoto článku mohou členské státy přijmout potřebná opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoli práva přiznaného touto směrnicí v případě zneužití práv nebo podvodu, například účelových sňatků. Podle článku 28 odůvodnění směrnice by členské státy měly mít možnost přijmout potřebná opatření k ochraně před zneužíváním práv nebo podvodu, a zejména před účelovými manželstvími nebo jakoukoliv jinou formou vztahů uzavíraných výlučně za účelem získání

práva na volný pohyb a pobyt. Soudní dvůr potvrdil právo členských států přijmout taková opatření v souvislosti s účelovými sňatky v rozsudku velkého senátu ze dne 25. 7. 2008 ve věci C-127/08 Metock, Sb. rozh. s. I-06241, bod 75). Přitom již před přijetím předmětné směrnice konstatoval, že fingovaná manželství uzavřená s cílem obejít ustanovení týkající se vstupu a pobytu státních příslušníků třetích států je třeba považovat za zneužití práva (rozsudek ze dne 23. 9. 2003 ve věci C-109/01 Akrich, Recueil s. I-09607, bod 57).

[27] Z uvedeného je zřejmé, že proces zjišťování existence účelového manželství a následně odepření pobytového oprávnění je plně v režii členských států. Evropské právo nedává konkrétní vodítko pro posuzování účelovosti sňatku. Inspirovat se nicméně lze rezolucí Rady ze dne 4. 12. 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství, Úř. věst. C 382, 16. 12. 1997, s. 1 - 3. Tato rezoluce vychází jak z respektu k právu uzavřít manželství a právu na respektování rodinného života, tak z vědomí, že účelové sňatky představují nástroj obcházení pravidel vstupu a pobytu příslušníků třetích zemí na území členských států EU. Tato rezoluce definuje ve svém článku 1 „účelový sňatek“ („a marriage of convenience“) jako *„sňatek uzavřený mezi občanem členského státu nebo občanem třetí země legálně usazeným ve členském státě a občanem třetí země pouze s účelem obejít pravidel vstupu a pobytu občanů třetí země a získání povolení nebo oprávnění k pobytu pro občana třetí země.“* Rezoluce uvádí v článku 2 faktory, které mohou vést k závěru o účelovém manželství: není udržováno manželské soužití; chybí společné přispívání k odpovědnostem vyplývajícím z manželství; manželé se nikdy před sňatkem neviděli; manželé se neshodnou při uvádění svých osobních údajů, důležitých osobních informací či informací o průběhu první schůzky; manželé nehovoří společným jazykem; sňatku předcházelo předání finanční částky; některý z manželů v minulosti uzavřel účelový sňatek nebo se dopustil porušení předpisů o pobytu cizinců.

[28] Z interpretovaného ustanovení § 87e odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb. plyne, že účelové manželství bude takové, které manželé uzavřeli za účelem obejít zákona č. 326/1999 Sb. s cílem získat povolení k přechodnému pobytu. Toto pojetí plně odpovídá výše uvedené směrnici i citované rezoluci Rady. Na správních orgánech pak leží, aby v řízení tento účel a cíl manželství prokázaly.

[29] S ohledem na shora nastíněnou změnu hodnotového vnímání manželství je zřejmé, že i manželství uzavřené výlučně s cílem obejít zákon o pobytu cizinců a získat pobytové oprávnění na území České republiky bude z hlediska soukromého práva existující a platné. Na takové manželství budou tedy plně aplikovatelné veškeré další normy včetně vzniku společného jmění manželů a podmínek zániku manželství. Z hlediska veřejného - konkrétně cizineckého - práva však k žádné změně nedochází. Jestliže příslušný správní orgán zjistí, že manželství bylo uzavřeno účelově s cílem obejít zákon o pobytu cizinců a získat pobytové oprávnění, byl tím dán důvod k zamítnutí příslušné žádosti jak za účinnosti zákona o rodině, stejně tak za účinnosti nového občanského zákoníku. Veřejné právo tedy nahlíží na manželství autonomně. Tento vztah je ostatně výslovně zakotven v § 1 odst. 1 věta druhá nového občanského zákoníku, podle kterého *uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.*

pokračování

[30] Prokazování účelovosti manželství podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb. bude, jak vyplývá i z § 169 odst. 3 téhož zákona a z citované rezoluce Rady, nutně založeno na zjištění okolností provázejících seznámení obou snoubenců, jejich svatbu a jejich následný život. Přesně tak postupovali jak správní orgány, tak městský soud, a ze zjištěných okolností dospěli k závěru o účelovosti manželství; zda manželství splňuje podmínky soukromého práva na uvedeném závěru nic nemění. Námitka nesprávného právního posouzení tak nebyla stěžovatelem vznesena důvodně.

IV.

Závěr a náhrada nákladů řízení

[31] Vzhledem ke shora uvedenému neshledal Nejvyšší správní soud důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. opodstatněnými a proto podle § 110 odst. 1 posl. věta s. ř. s. kasační stížnost zamítl bez jednání postupem podle ustanovení § 109 odst. 2 s. ř. s.

[32] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný a nemá právo na náhradu nákladů řízení. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný a vzniklo mu tak právo na náhradu nákladů řízení, soud mu však náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. dubna 2015

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu